МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Кафедра загальної та прикладної лінгвістики

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнецова
28 серпня 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОМПАРАТИВНА ЛІНГВІСТИКА ТА ЛІНГВОФІЛОСОФІЯ

Ступінь магістра
спеціальність 035 Філологія
035.10 Прикладна лінгвістика
Освітня програма «Прикладна лінгвістика»

Миколаїв – 2020

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Каленюк Світлана Олександрівна, доцент кафедри загальної та прикладної лінгвістики, кандидат філологічних наук, доцент.

РЕЦЕНЗЕНТ: Струганець Л. В., доктор філологічних наук, професор Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Програму схвалено на засіданні кафедри загальної та прикладної лінгвістики
Протокол № 1 від «28» серпня 2020 року

Завідувач кафедри загальної та прикладної лінгвістики _____(Коч Н. В.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1
Голова навчально-методичної комісії _____ (Мороз Т. О.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «28» серпня 2020 року № 11
Голова навчально-методичної комісії університету_____ (Кузнецова О. А.)

Анотація

У процесі вивчення дисципліни "Компаративна лінгвістика та лінгвофілософія" засвоєно поняття філософія і мова, мова як об’єкт філософських досліджень; філософія мови та інші напрями дослідження мови, що спираються на філософію; розглянуто порівняльну характеристику категорії роду, числа іменників в українській і російській мовах; досліджено систему відмінювання прикметників, числівників, займенників у порівнюваних мовах; проаналізовано засади філософського підходу до мови (перші лінгвофілософські ідеї, неокантіанство, логіко-семантичну програму мови, герменевтичний, феноменологічний і екзистенційно-феноменологічний підходи, комунікативну філософію і мову, теоантропокосмічну теорію мови); досліджено розвиток лінгвофілософських ідей в Україні; встановлено зв’язки між теоретичними положеннями контрастивної лінгвістики (порівняльної лексикології зокрема) та реаліями живої мови в історичному розвитку та сучасному функціонуванні.

Ключові слова: компаративна лінгвістика, лінгвофілософія, зіставне мовознавство, герменевтичний, феноменологічний, екзистенційно-феноменологічний підходи, комунікативна філософія, порівняльна лексикологія, порівняльна морфологія, порівняльний синтаксис.

Summary

In the course of studying the discipline «Comparative linguistics and linguophilosophy», the notions of philosophy and language, language as an object of philosophical research were mastered; philosophy of language and other areas of language research based on philosophy were mastered; the comparative characteristics of the category of gender, the number of nouns in the Ukrainian and Russian languages were considered; the declension system of adjectives, numerals, pronouns in the compared languages has been investigated; the principles of a philosophical approach to language were analyzed (first linguophilosophical ideas, neo-Kantianism, logical-semantic program of language, hermeneutical, phenomenological and existential-phenomenological approaches, communicative philosophy and language, teoanthropocosmic theory of language); the development of linguo-philosophical ideas in Ukraine is explored; connections were established between the theoretical statements of contrastive linguistics (especially comparative lexicology) and the realities of live speech in historical development and modern functioning.

Key words: comparative linguistics, linguophilosophy, contrastive linguistics, hermeneutic, phenomenological, existential-phenomenological approaches, communicative philosophy, comparative lexicology, comparative morphology, comparative syntax.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Компаративна лінгвістика та лінгвофілософія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ступеня магістра спеціальності 035.10 Філологія. Прикладна лінгвістика.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: філософія мови, яка розглядається з позицій науковості, на противагу ненауковим підходам до мови, постає як широка сфера гуманітарних досліджень, спрямованих на вивчення сутності живої людської мови, її взаємозв'язків із буттям, свідомістю, мисленням, а також сфера власне теоретико-методологічного знання, що охоплює та інтерпретує подібні взаємозв'язки.

Міждисциплінарні зв'язки: «Загальне мовознавство», «Філософія», «Етнолінгвістика», «Психолінгвістика», «Семіотика», «Комунікативна лінгвістика», «Дискурсологія», «Лінгвістика тексту».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1. 1. Мета: ознайомитися з історією світової лінгвофілософської думки та розвитком філософії мови в Україні; визначити місце лінгвометодології як науки, що спрямована на організацію дослідження мови.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є: осмислити основні концептуальних засади філософії мови та лінгвістичної методології; ознайомитися з теоретичними положеннями із найважливіших тем філософії мови та лінгвістичної методології: філософія і мова, мова як об'єкт філософських досліджень; філософія мови та інші напрями дослідження мови, що спираються на філософію; лінгвофілософський підхід до мови (гумбольдтіанство, неогумбольдтіанство, структуралізм, поструктуралізм та постмодернізм, генеративізм); філософський підхід до мови (перші лінгвофілософські ідеї, неокантіанство, логіко-семантична програма мови, герменевтичний, феноменологічний і екзистенційно-феноменологічний підходи, комунікативна філософія і мова, теоантропокосмічна теорія мови); розвиток лінгвофілософських ідей в Україні (Г. Сковорода, О. Потебня, Д. Овсяннико-Куликовський); ознайомитися з основними проблемами, що досліджує лінгвометологія: наукові парадигми лінгвістики; загальні й лінгвістичні методи дослідження. встановити зв'язки між теоретичними положеннями контрастивної лінгвістики (порівняльної лексикології зокрема) та реаліями живої мови в історичному розвитку та сучасному функціонуванні.

Програмні результати навчання:

ПРН-1 Знання та розуміння предметної галузі й розуміння професійної діяльності. Уміння оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом мовознавства; знання найважливіших філологічних вітчизняних і зарубіжних наукових шкіл.

ПРН-2 Знання фундаментальних дисциплін на діахронно-синхронному рівні як теоретичної бази дослідницької і прикладної діяльності в галузі мовознавства.

ПРН-3 Здатність до пошуку, оцінювання, інтерпретації та синтезу наукової інформації, отриманої з різних джерел: спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного педагогічного досвіду тощо.

ПРН-4 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ПРН-5 Володіння різноплановими методами й способами перевірки знань із української мови.

ПРН-6 Здатність до пошуку, оцінювання, інтерпретації та синтезу наукової інформації, отриманої з різних джерел.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

І. Загальнопредметні:

ЗК 1. Знання загальних питань із філософії науки, методології наукових досліджень та організації науки в Україні.

ЗК 2. Знання наукових основ методики навчання фахових дисциплін у вищих та

спеціальних навчальних закладах.

ІІ. Фахові:

ФК 1. Набуття міцних знань із професійних дисциплін.

ФК 2. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій під час організації навчально-виховного процесу в закладах середньої освіти і ЗВО, зокрема для мотивації, оптимізації, інтенсифікації навчальної діяльності та контролю навченості, розв'язання завдань підготовки звітів, підвищення кваліфікації й залучення до навчального процесу всіх зацікавлених осіб.

ФК 3. Здатність орієнтувався в актуальних проблемах сучасної лінгводидактики; здійснювати лекційно-практичну й семінарську роботу з мови у ЗВО та спеціальних навчальних закладах на відповідному кваліфікаційному рівні; знати й використовувати нові технології навчання мови; сучасні методи організації навчання мови у ЗВО та спеціальних навчальних закладах філологічного профілю.

ФК 4. Здатність до програмування, організації та поетапного проведення теоретичних досліджень, виконання експериментальної роботи й висвітлення здобутих наукових результатів у фахових виданнях різної категорії та на відповідних наукових заходах

ФК 5. Володіння українською мовою на високому рівні й здатність оперувати мовними засобами на повний спектр соціокультурних явищ.

ФК 6. Здатність аналізувати загальну парадигму організації і змісту наукового й позанаукового знання; аналізувати світоглядні цінності, що закладаються в процесі навчально-виховної діяльності.

ФК 7. Володіння концепціями гуманітарних і суспільних наук, використання їх положень у різних сферах викладацької та науково-дослідницької діяльності.

ФК 8. Здатність самостійно проводити науково-дослідницьку роботу.

ФК 9. Володіння українською мовою на високому рівні й здатність оперувати мовними засобами на повний спектр соціокультурних явищ.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Філософія і мова. Мова, модуси її існування і функція. Мова як об'єкт філософських досліджень. Сутність філософії мови. Представлення сутності мови у науково-зорієнтованій філософії мови. Філософія мови та інші напрями дослідження мови, що спираються на філософію. Філософія мови як навчальна дисципліна.

Тема 2. Виникнення філософії мови як науки. Перші лінгвофілософські школи. Лінгвофілософські ідеї Давнього Сходу (Давній Єгипет, Юдея, Індія). Лінгвофілософські ідеї у Давній Греції (Платон, Арістотель). Аспекти філософії мови у стоїків. Лінгвофілософські ідеї в епоху Середньовіччя. Лінгвофілософські проблеми у середньовічних дискусіях реалістів і номіналістів. Емпіризм та раціоналізм у філософії мови XVII–XVIII ст. Лінгвофілософська граматика Пор-Рояля.

Тема 3. Історія зіставного мовознавства. Зіставне мовознавство, типологія, характерологія й універсологія. Методика зіставного мовознавства.

Тема 4. Предмет і завдання контрастивної лексикології. Полісемія. Синоніми, омоніми, антоніми, пароніми. Етимологія української та англійської мов. Типологія лексичних систем.

Тема 5. Лексико-семантичні системи мов у контрастивному висвітленні. Ономасіологічні та семасіологічні характеристики лексичних одиниць. Семасіологія. Соціальні, стилістичні та функціональні класи слів у порівнюваних мовах.

Тема 6. Вступ до порівняльної морфології української та російської мов. Порівняльна характеристика категорії роду в українській і російській мовах. Іменник.

Тема 7. Порівняльна характеристика категорії числа іменників в українській та російській мовах. Категорія числа прикметників, займенників, числівників і дієслів.

Тема 8. Система відмінювання прикметників, числівників, займенників.

Тема 9. Порівняльна характеристика категорії виду, особи, стану дієслова.

Тема 10. Порівняльна характеристика простого речення у російській та українській мовах.

Тема 11. Порівняльна характеристика складного речення у російській та українській мовах.

3. Рекомендована література

Базова

1. Аракин В. Д. Сравнительная типология английского и русского языков. Ленинград, 1979. 301 с.
2. Арват Н. Н., Арват Ф. С. Сопоставительное изучение русского и украинского языков в школе : Пособие для учителя. К. : Рад. школа, 1989. 190 с.
3. Безпояско О., Городенська К., Русанівський В. Граматика української мови. Морфологія : Підручник. К. : Либідь, 1993. 336 с.
4. Бондарко А. В. Русский глагол: Пособие для студентов и учителей. Л. : Просвещение, 1967. 190 с.
5. Бацевич Ф. С. Філософія мови: Історія лінгвофілософських учень: Підручник. К. : ВЦ «Академія», 2008. 240 с.
6. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Посібник для перекладацьких відділень вузів. Вінниця : Нова Книга, 2003. 160 с.
7. Виноградов В. В. Русский язык (Грамматическое учение о слове). Отв. ред. Г. А. Золотова. 3-е изд., испр. М. : Высш. школа, 1986. 640 с.
8. Вихованець І., Городенська К. Теоретична морфологія української мови. К. : Пульсари, 2004. 400 с.
9. Горпинич В. О. Морфологія української мови: Підручник. К. : ВЦ Академія, 2004. 336 с.
10. Загнітко А. П. Морфологічні категорії в системі предикатності та предикативності речення. К. : НКМ ВО, 1990. 68 с.
11. Загнітко А. П. Система і структура категорій сучасної української мови. Проблеми теорії. К. : ІСДО, 1993. 344 с.
12. Кириченко Г. С., Кириченко С. В., Супрун А. П. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ. филол. спец. вищ. навч. закл.: у 2 ч. / Г. Кириченко, С. Кириченко, А. Супрун. К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2008.
13. Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства: підручник. К. : Академія, 2006. 424 с.
14. Краткая русская грамматика / Белоусов В. Н., Ковтунова И. И., Кручинина И. Н. и др.; Под ред. Шведовой Н. Ю. и Лопатина В. В. М. : Рус. яз., 1989. 639 с.
15. Маслов Ю. С. Введение в языкознание. 2-е изд, перераб. и доп. М. : Высш. школа, 1987. 272 с.
16. Милославский И. Г. Морфологические категории современного русского языка. М. : Просвещение, 1981. 254 с.
17. Порівняльна граматика української і російської мов: Підручник для педагогічних інститутів. 2-е вид., перероб. і доп. К. : Рад. школа, 1961. 268 с.
18. Потебня А. А. Из записок по русской грамматике. Т. 1–2. М. : Учпедгиз, 1958. 536 с.
19. Практикум по изучению русского языка в сопоставлении с украинским. Сост. Л. И. Галузинская, Н. Ф. Сазонова. К. :УМК ВО, 1991. 44 с.
20. Русанівський В. Структура українського дієслова. К. : Наук. думка, 1971. 316 с.
21. Сборник упражнений по современному русскому языку. Валгина Н. С., Розенталь Д. Э., Фомина М. И. 3-е изд, перераб. М. : Высш. школа, 1987. 320 с.
22. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
23. Современный русский язык : Учебник. Белошапкова В. А., Земская Е. А., Милославский И. Г., Панов М. В.; Под ред. В. А. Белошапковой. М. : Высш. школа, 1981. 560 с.
24. Сопоставительная грамматика русского и украинского языков. Отв. ред. Н. Г. Озерова. К. : Наук. думка, 2003. 534 с.

25. Сучасна українська літературна мова: Збірник вправ. М. Я. Плющ, О. І. Леута, Н. П. Гальона. К. : Вища школа,1995. 284 с.
26. Фоміна Л. Ф. Порівняльна граматика української та російської мов. Морфологія : конспект лекцій. Одеса : «Одеський національний університет», 2013. 85 с.
27. Цыганенко Г. П. Морфология современного русского языка. Введение. Именные части речи : Лекционный курс. Донецк : Каштан, 2005. 344 с.
28. Чеснокова Л. Д. Русский язык. Трудные случаи морфологического разбора: Учеб.пособие для студентов-филологов. М. : Высш. школа, 1991. 192 с.
29. Шведова Л. Н. Трудные случаи функционирования видов русского глагола (к проблеме конкуренции видов). М. : Изд-во МГУ, 1984. 109 с.
30. Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность. Л. : Наука, 1974. 428 с.
31. Ющук И. Ф. Я выучу украинский язык: Фонетика. Лексика. Словообразование. Морфология. Украинская литература до 1917 года: Учебное пособие. К. : Рад. школа, 1991. 288 с.

Допоміжна

1. Александрова Н. Некоторые вопросы логики, методологии и философии языка. *Вопросы языкознания*. 1985. № 6. С. 47–60.
2. Алпатов В. М. «Грамматика Пор-Рояля» и современная лингвистика. *Вопросы языкознания.* 1992. № 2. С. 57–69.
3. Апресян Ю. Д. Идеи и методы современной структурной лингвистики. М. : Наука, 1966. 178 с.
4. Арутюнова Н. Д. Лингвистическая философия. *Лингвистический энциклопедический словарь*. М. : Наука, 1990. 120 с.
5. Бенвенист Э. Общая лингвистика. М. : Прогресс, 1974. 448 с.
6. Болотов В. И., Потебня А. А. и когнитивная лингвистика. *Вопросы языкознания*. 2008. № 2. С. 82–97.
7. Брендаль В. Структурная лингвистика. *История языкознания XIX-XX веков в очерках и извлечениях*. М. : Наука, 1965. С. 94–101.
8. Вайсгербер Й. Л. Язык и философия. *Вопросы языкознания*. 1993. № 2. С. 114–125.
9. Денн М. Имяславие и его философские пророки: от субститута глоссолалии к обоснованию временности. *Вопросы философии*. 2002. № 12. С. 93–105.
10. Диброва К. Ю., Ступин Л. П. О теоретических взглядах Л. Блумфилда. *Вопросы языкознания*. 1990. № 1. С. 138–149.
11. Дротянко Л. Г. Філософські ідеї мовознавства. К. : НАУ, 2002. 514 с.
12. Ермишин О. Т. «Лекции по античной философии» П. А. Флоренского. *Вопросы философии*. 2003. № 8. С. 119–123.
13. Жаборюк О. А. До питання про філософські аспекта мовознавства. *Мовознавство*. 2006. № 1. С. 39–44.
14. Засорина Л. Н. Введение в структурную лингвистику. М. : Высшая школа, 1974. 319 с.
15. Кернер Э. Ф. Вильгельм фон Гумбольдт и этнолингвистика в Северной Америке. От Боаса (1894) до Хаймса (1961). *Вопросы языкознания*. 1992. № 1. С. 105–114.
16. Кнабе Г. С. Витгенштейн и Гуссерль. *Вопросы философии.* 1998. № 5. С. 56–62.
17. Кузнецов В. Г. Женевская лингвистическая школа: от Соссюра к функционализму. М. : Едиториал, 2003. 134 с.
18. Кузнецов В. Г. Учение Ф. де Соссюра в свете соссюрологии. *Вопросы языкознания*. 2006. № 5. С. 106–118.
19. Кузнецов В. Г. Ф. де Соссюр и женевская школа: от «языка» к «речи». *Вопросы языкознания.* 2007. № 6. С. 97–116.
20. Кузнецов В. Г. Ф. де Соссюр и А. Саше. Место работы А. Саше «Программа и методы теоретической лингвистики» в истории языкознания. *Вопросы языкознания*. 2006. № 3. С. 18–32.
21. Кузнецов В. Г. Луи Ельмслев: раннее научное творчество. *Вопросы языкознания*. 2009. № 1. С. 118–126.
22. Лекторский В. А. Л. Витгенштейн и некоторые традиции отечественной мысли. *Вопросы*

философии. 1998. № 5. С. 23–29.
23. Лекторский В. А. Немецкая философия и российская гуманитарная мысль: С. Л. Рубинштейн и Г. Г. Шлет. *Вопросы философии*. 2001. № 10. С. 129–140.
24. Лосев А. Ф. Имяславие и платонизм. *Вопросы философии*. 2002. № 9. С. 105–130.
25. Лосев А. Ф. К вопросу о применении теории отражения в логике. *Вопросы философии*. 1998 № 8. С. 138 –144.
26. Лосев А. Ф. Основной принцип мышления и вытекающие из него логические законы мышления. *Вопросы философии*. 1998. № 8. С. 144–153.
27. Матезиус В. Куда мы пришли в языкознании. История языкознания Х1Х–ХХ веков в очерках и извлечениях. М. : Учпедгиз, 1965. Ч. 2. С. 141–146.
28. Мельничук О. С. Мова як суспільне явище і як предмет сучасного мовознавства. *Мовознавство*. 1997. № 2–3. С. 3–11.
29. Михалев С. В. О соотношении науки и философии в моровоззрении П. А. Флоренского. *Вопросы философии*. 1999. № 5. С. 15–157.
30. Оезер Э. Мозг, язык и мир. *Вопросы философии*. 1998. № 5. С. 80–85.
31. Перебийніс В. С. На шляху до пізнання таємниць мови. К. : Світ, 1965. 230 с.
32. Перебийніс В. С. Напрямки і школи в сучасній структурній лінгвістиці. *Проблеми та методи структурної лінгвістики*. К. : Світ, 1969. Вип. 2. С. 5–25.
33. Перебийніс В. С. Розвиток структурно-математичної лінгвістики на Україні. *Мовознавство на Україні за 50 рокі*в. К. : Світ, 1967. 120 с.
34. Перебийніс В. С. Теоретичні та прикладні проблеми структурної лінгвістики. Мовознавство. 1981. № 4. 23–42 с.
35. Петров В. В. Идеи современной феноменологии и герменевтики в лингвистическом представлении знаний. *Вопросы языкознания*. 1990. № 6. С. 102–110.
36. Пигалев А. И. Рене Жерар и Мартин Хайдеггер: о смысле «преодоление метафизики». *Вопросы философии*. 2001. № 10. С. 152–169.
37. Радченко О. А. Лингвофилософские опыты В. Фон Гумбольдта и постгумбольдтианство. Вопросы языкознания. 2001. № 3. С. 11–23.
38. Радченко О. А. Лингвофилософский неоромантизм Й. Л. Вайсгербера. *Вопросы языкознания*. 1993. № 2. С. 107 –114.
39. Резниченко А. И. Категория Имени и опыты Онтологии: Булгаков, Флоровский, Лосев. *Вопросы философии*. 2004. № 8. С. 134–145.
40. Руднев В. П. Витгенштейн и ХХ век. *Вопросы философии*. 1998. № 5. С. 37–42.
41. Ситнеченко Л. Першоджерела комунікативної філософії. К. : Либідь, 1996. 759 с.
42. Смирнова Е. Д. Логика и «строительные леса» мира. Необычный мир трактата Л. Витгенштейна. *Вопросы философии*. 1998. № 5. С. 62–68.
43. Сокулер З. А. «Жизнь и мир суть одно»: философия, логика и этика в «Логико-философском трактате». *Вопросы философии*. 1998. № 5. С. 68–75.
44. Соссюр Фердінанд де. Курс загальної лінгвістики. К. : Основа. 1997. 324 с.
45. Тезисы Пражского лингвистического кружка. История языкознания XIX–XX веков в очерках и извлечениях. М. : Наука, 1965. Ч. 2. С. 123–141.
46. Троицкий В. П. О логических исследованиях А.Ф. Лосева. *Вопросы философии*. 1998. № 8. С. 134–138.
47. Флоренский П. А. Личность Сократа и лицо Сократа. *Вопросы философии*. 2003. № 8. С. 123 – 132.
48. Франчук В. Ю. А. А. Потебня и славянская филология. *Вопросы языкознания*. 1992. № 4. С. 123 –131.
49. Фриз Ч. Значение и лингвистический анализ. *Новое в лингвистике*. М. : Наука, 1962. Вып. 2. С. 98 –117.
50. Халлер Р. Витгенштейн и модерн. *Вопросы философии*. 1998. № 5. С. 29–37.
51. Хоружий С. С. Творчество О. Павла Флоренского и наши дни. Вопросы философии. 2001. № 7. С. 170–177.
52. Хэррис З. С. Метод в структурной лингвистике (Раздел: методологические предпосылки). *История языкознания Х1Х–ХХ веков в очерках и извлечениях.* М. : Наука,

1965. Ч. 2. С. 209– 228.
53. Шаумян С. К. Насущные задачи структурной лингвистики. История языкознания XIX–XX веков в очерках и извлечениях. М. : Наука, 1965. 4.2. С. 458–467.
54. Шлет Г. Г. Знак – значение как отношение suigenerisи его система
(глава из рукописи). *Вопросы философии*. 2002. № 12. С. 79–93.
55. Щедрина Т. Г. Коммуникативное пространство философского сообщества (опыт реконструкции философского архива Густава Шпета. *Вопросы философии*. 2003. № 8. С. 106–119.
56. Щедрина Т. Г. У истоков русской семиотики и структурализма (исследование семейного архива Густава Шпета). *Вопросы философии*. 2002. № 12. С. 75–79.
57. Щерба Л. В. О трояком аспекте языковых явлений и об эксперименте в языкознании. *История языкознания XIX–XX веков в очерках и извлечениях*. М. : Наука, 1965. Ч.2. С. 316–373.

Довідкова література

1. Лингвистический энциклопедический словарь. Под ред. В. Н. Ярцевой. М. : Сов. энциклопедия, 1990. 688 с.
2. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2010. 844 с.
3. Русский язык: Энциклопедия. Гл. ред. Ю. Н. Караулов. 2-е изд., перераб. и доп. М. : Большая Российская энциклопедия; Дрофа, 1997. 703 с.
4. Українська мова: Енциклопедія / Редколегія: Русанівський В. М., Тараненко О. О. та ін. К. : Видавництво «Українська мова» ім. М. П. Бажана, 2004. 833 с.
5. Микитин М. Л., Романченко А. П. Сучасна українська літературна мова: Морфеміка. Словотвір. Морфологія: Практикум. Одеса : Астропринт, 2005. 189 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання: контрольні роботи, самостійна робота студента, написання реферату, наукової статті, участь у конференції, створення індивідуального проєкту.